శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే

॥ తృతీయాష్టకే ఏకాదశః ప్రశ్నః ॥

(కాఠకం - 2)

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ తృతీయాష్టకే ఏకాదశః ప్రశ్నః ॥

(కాఠకం - 2)

హరిః ఓ(4)ం।

లోకో॑ఽసి స్వర్గో॑ఽసి।

అనంతో॑ఽస్యపారో॑ఽసి।

అక్షి॑తోఽస్యక్షయ్యో॑ఽసి।

తప॑సః ప్రతి॒ష్ఠా।

త్వయాదమంతః।

విశ్వం॑ యక్షం॒ విశ్వం॑ భూతం॒ విశ్వగ్ం॑ సుభూతం।

విశ్వస్య భ॒ర్తా విశ్వస్య॑ జనయి॒తా।

తం త్వోప॑దధే కామదుఘమక్షి॑తం।

ప్రజాప॑తిస్త్వా సాదయతు।

తయా॑ దేవత॑యాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీ॑ద ॥ 1 ॥

తపో॑ఽసి లో॒కే శ్రి॒తం।

తేజ॑సః ప్రతి॒ష్ఠా।

త్వయాదమంతః।

విశ్వం॑ యక్షం॒ విశ్వం॑ భూతం॒ విశ్వగ్ం॑ సుభూతం।

విశ్వస్య భ॒ర్తృ విశ్వస్య॑ జనయి॒తృ।

Please let us know of any errors in this text.

తత్త్వోప॑దధే కామ॒దుఘ॒మక్షి॑తం।
ప్ర॒జాప॑తిస్త్వా సాదయతు।
తయా॑ దే॒వత॑యాఽఙ్గిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ 2 ॥

తేజో॑ఽసి తప॑సి శ్రి॒తం।
స॒ముద్ర॑స్య ప్ర॒తిష్ఠా॑।
త్వయీ॒దమ॑ంతః।
విశ్వం॑ య॒క్షం విశ్వం॑ భూ॒తం విశ్వ॒గ్ం సు॒భూ॒తం।
విశ్వ॑స్య భ॒ర్త్రు విశ్వ॑స్య జనయి॒త్రు।
తత్త్వోప॑దధే కామ॒దుఘ॒మక్షి॑తం।
ప్ర॒జాప॑తిస్త్వా సాదయతు।
తయా॑ దే॒వత॑యాఽఙ్గిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ 3 ॥

స॒ముద్రో॑ఽసి తేజ॑సి శ్రి॒తః।
అపాం॑ ప్ర॒తిష్ఠా॑।
త్వయీ॒దమ॑ంతః।
విశ్వం॑ య॒క్షం విశ్వం॑ భూ॒తం విశ్వ॒గ్ం సు॒భూ॒తం।
విశ్వ॑స్య భ॒ర్తా విశ్వ॑స్య జనయి॒తా।
తం త్వోప॑దధే కామ॒దుఘ॒మక్షి॑తం।
ప్ర॒జాప॑తిస్త్వా సాదయతు।
తయా॑ దే॒వత॑యాఽఙ్గిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ 4 ॥

ఆప॑ఃస్థ సము॒ద్రే శ్రి॒తాః।
పృ॒థి॒వ్యాఃప్ర॑తి॒ష్ఠా యు॒ష్మాసు॑।
ఇదమం॒తఃI
విశ్వం॑ యక్షం విశ్వం॑ భూతం విశ్వగ్ం॑ సుభూతం।
విశ్వ॑స్య భ॒ర్త్ర్యో॑ విశ్వ॑స్య జనయి॒త్ర్యః।
తా వ ఉప॑దధే కామదుఘా అక్షి॒తాః।
ప్ర॒జాప॑తిస్త్వా సాదయతు।
తయా॑ దే॒వత॑యాఽంగిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ 5 ॥

పృ॒థి॒వ్యస్యఘ్ని॑ శ్రి॒తా।
అగ్నేఃప్ర॑తి॒ష్ఠా।
త్వయాదమం॒తఃI
విశ్వం॑ యక్షం విశ్వం॑ భూతం విశ్వగ్ం॑ సుభూతం।
విశ్వ॑స్య భ॒ర్త్ర్యో విశ్వ॑స్య జనయి॒త్ర్యా।
తాం త్వోప॑దధే కామదుఘామక్షి॒తాం।
ప్ర॒జాప॑తిస్త్వా సాదయతు।
తయా॑ దే॒వత॑యాఽంగిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ 6 ॥

అగ్నిర॑సి పృథి॒వ్యాగ్ శ్రి॒తః।
అం॒తరి॑క్షస్య ప్ర॒తి॒ష్ఠా।
త్వయాదమం॒తఃI
విశ్వం॑ యక్షం విశ్వం॑ భూతం విశ్వగ్ం॑ సుభూతం।

విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా।
తం త్వోపదధే కామదుఘమక్షితం।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు।
తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ 7 ॥

అంతరిక్షమస్యగ్నౌ శ్రితం।
వాయోః ప్రతిష్ఠా।
త్వయాదమంతః।
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం।
విశ్వస్య భర్తృ విశ్వస్య జనయిత్రి।
తత్త్వోపదధే కామదుఘమక్షితం।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు।
తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ 8 ॥

వాయురస్యంతరిక్షే శ్రితః।
దివః ప్రతిష్ఠా।
త్వయాదమంతః।
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం।
విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా।
తం త్వోపదధే కామదుఘమక్షితం।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు।
తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ 9 ॥

ద్యౌర॑సి వా॒యౌ శ్రి॒తా ।
ఆది॒త్యస్య॑ ప్ర॒తిష్ఠా ।
త్వయా॒దమం॒తః ।
విశ్వం॑ యక్షం విశ్వం॑ భూతం విశ్వగ్ం॑ సుభూతం ।
విశ్వ॑స్య భ॒ర్త్రీ విశ్వ॑స్య జనయి॒త్రీ ।
తాం త్వోప॑దధే కామదుఘా॒మక్షి॑తాం ।
ప్ర॒జాప॑తిస్త్వా సాదయతు ।
తయా॑ దే॒వత॑యాఽంగిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ **10** ॥

ఆది॒త్యోఽసి దివి శ్రి॒తః ।
చం॒ద్రమ॑సః ప్ర॒తిష్ఠా ।
త్వయా॒దమం॒తః ।
విశ్వం॑ యక్షం విశ్వం॑ భూతం విశ్వగ్ం॑ సుభూతం ।
విశ్వ॑స్య భ॒ర్తా విశ్వ॑స్య జనయి॒తా ।
తం త్వోప॑దధే కామదుఘ॒మక్షి॑తం ।
ప్ర॒జాప॑తిస్త్వా సాదయతు ।
తయా॑ దే॒వత॑యాఽంగిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ **11** ॥

చం॒ద్రమా॑ అస్యా॒ది॒త్యే శ్రి॒తః ।
నక్ష॑త్రాణాం ప్ర॒తిష్ఠా ।
త్వయా॒దమం॒తః ।
విశ్వం॑ యక్షం విశ్వం॑ భూతం విశ్వగ్ం॑ సుభూతం ।

విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా।
తం త్వోపదధే కామదుఘమక్షితం।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు।
తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ **12** ॥

నక్షత్రాణి స్థ చంద్రమసి శ్రితాని।
సంవథ్సరస్య ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు।
ఇదమంతః।
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం।
విశ్వస్య భర్తృణి విశ్వస్య జనయిత్రాణి।
తాని వ ఉపదధే కామదుఘాన్యక్షితాని।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు।
తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ **13** ॥

సంవథ్సరోఽసి నక్షత్రేషు శ్రితః।
ఋతూనాం ప్రతిష్ఠా।
త్వయీదమంతః।
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం।
విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా।
తం త్వోపదధే కామదుఘమక్షితం।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు।
తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ **14** ॥

ఋతవ॑ స్థ సంవథ్స॒రే శ్రి॒తాః।
మా॒సా॑నాం ప్రతి॒ష్ఠా యు॒ష్మాసు॑।
ఇదమం॑తః।
విశ్వ॑ం యక్షం విశ్వ॑ం భూతం విశ్వగ్ం॑ సుభూతం।
విశ్వ॑స్య భ॒ర్తారో॑ విశ్వ॑స్య జనయి॒తార॑ః।
తాన్ వ ఉప॑దధే కామదుఘా॒నక్షి॑తాన్।
ప్రజా॑పతిస్త్వా సాదయతు।
తయా॑ దే॒వత॑యాఽంగిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ **15** ॥

మా॒సాꣳ స్థ॒ర్తుషు॑ శ్రి॒తాః।
అర్ధ॑మా॒సానా॑ం ప్రతి॒ష్ఠా యు॒ష్మాసు॑।
ఇదమం॑తః।
విశ్వ॑ం యక్షం విశ్వ॑ం భూతం విశ్వగ్ం॑ సుభూతం।
విశ్వ॑స్య భ॒ర్తారో॑ విశ్వ॑స్య జనయి॒తార॑ః।
తాన్ వ ఉప॑దధే కామదుఘా॒నక్షి॑తాన్।
ప్రజా॑పతిస్త్వా సాదయతు।
తయా॑ దే॒వత॑యాఽంగిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ **16** ॥

అర్ధ॑మాసాꣳ స్థ॑ మా॒సు శ్రి॒తాః।
అహో॑రా॒త్రయో॑ꣳ ప్రతి॒ష్ఠా యు॒ష్మాసు॑।
ఇదమం॑తః।
విశ్వ॑ం యక్షం విశ్వ॑ం భూతం విశ్వగ్ం॑ సుభూతం।

విశ్వస్య భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః।
తాన్ వ ఉపదధే కామదుఘానక్షితాన్।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు।
తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ 17 ॥

అహోరాత్రే స్థోఽర్ధమాసేషు శ్రితే।
భూతస్య ప్రతిష్ఠే భవ్యస్య ప్రతిష్ఠే।
యువయోరిదమంతః।
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం।
విశ్వస్య భర్త్ర్యై విశ్వస్య జనయిత్ర్యై।
తే వాముపదధే కామదుఘే అక్షితే।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు।
తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ 18 ॥

పౌర్ణమాస్యష్టకాఽమావాస్యా।
అన్నాదాః స్థాన్నదుఘో యుష్మాను।
ఇదమంతః।
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం।
విశ్వస్య భర్త్ర్యై విశ్వస్య జనయిత్ర్యై।
తా వ ఉపదధే కామదుఘా అక్షితాః।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు।
తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ 19 ॥

రాడ॑సి బృహ॒తీ శ్రీర॒సీంద్ర॑పత్నీ॒ ధర్మ॑పత్నీ।
విశ్వ॑ం భూ॒తమను॒ప్రభ॑ూతా।
త్వయీ॒దమ॒ంతః।
విశ్వ॑ం య॒క్షం విశ్వ॑ం భూ॒తం విశ్వగ్ం॑ సుభూ॒తం।
విశ్వ॑స్య భ॒ర్త్రీ విశ్వ॑స్య జనయి॒త్రీ।
తాం త్వోప॑దధే కామ॒దుఘా॒మక్షి॑తాం।
ప్ర॒జాప॑తిస్త్వా సాదయతు।
తయ॑ా దే॒వత॑యాఽంగిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ **20** ॥

ఓజో॑ఽసి॒ సహో॑ఽసి।
బల॑మసి॒ భ్రాజో॑ఽసి।
దే॒వానా॒ం ధామా॒మృత॑ం।
అమ॑ర్త్యస్త॒పో॒జాః।
త్వయీ॒దమ॒ంతః।
విశ్వ॑ం య॒క్షం విశ్వ॑ం భూ॒తం విశ్వగ్ం॑ సుభూ॒తం।
విశ్వ॑స్య భ॒ర్తా విశ్వ॑స్య జనయి॒తా।
తం త్వోప॑దధే కామ॒దుఘ॒మక్షి॑తం।
ప్ర॒జాప॑తిస్త్వా సాదయతు।
తయ॑ా దే॒వత॑యాఽంగిర॒స్వద్ధ్రు॒వా సీ॑ద ॥ **21** ॥

లో॒కస్త॒పస్తే॒జస్స॒ముద్ర ఆప॑ః పృథి॒వ్యగ్నిర॒ంతరి॑క్షం వా॒యుర్ద్యౌ॑రా॒దిత్యశ్చ॒ంద్రమా॒
నక్ష॑త్రా॒ణి సంవథ్స॒ర ఋ॒తవో॒ మాసా॑ అర్ధమా॒సా అ॑హోరా॒త్రే పౌ॑ర్ణమా॒సీ
రాడ॒స్యోజో॒ఽస్యేక॑విగ్ంశతిః ॥ **1** ॥

లోకోఽసి భర్తా తం ।
తపస్తేజోఽసి భర్తృ తత్ ।
సముద్రోఽసి భర్తా తం ।
ఆపస్స్థ భర్త్ర్యస్తా వః ।
పృథివీ భర్త్రీ తాం ।
అగ్నిరసి భర్తా తం ।
అంతరిక్షం భర్తృ తత్ ।
వాయురసి భర్తా తం ।
ద్యౌరసి భర్త్రీ తాం ।
ఆదిత్యశ్చంద్రమా భర్తా తం ।
నక్షత్రాణిస్థ భర్తౄణి తాని వః ।
సంవథ్సరోఽసి భర్తా తం ।
ఋతవో మాసా అర్ధమాసా భర్తారో భర్తారో భర్తారస్తాన్ వః ।
అహోరాత్రే భర్త్ర్యౌ తే వాం ।
పౌర్ణమాసీ భర్త్ర్యస్తా వః ।
రాడసి భర్త్రీ తాం ।
ఓజోఽసి భర్తా తమేకవిగ్ంశతిః ॥

త్వమగ్నే రుద్రో అసురో మహో దివః ।
త్వగ్ం శర్ధో మారుతం పృక్ష ఈశిషే ।
త్వం వాతైరరుణైర్యాసి శంగయః ।
త్వం పూషా విధతః పాసి ను త్మనా ।
దేవా దేవేషు శ్రయధ్వం ।
ప్రథమా ద్వితీయేషు శ్రయధ్వం ।
ద్వితీయాస్తృతీయేషు శ్రయధ్వం ।

తృతీయాశ్చతుర్థేషు శ్రయధ్వం।
చతుర్థాః పంచమేషు శ్రయధ్వం।
పంచమాః షష్ఠేషు శ్రయధ్వం ॥ 22 ॥

షష్ఠాః సప్తమేషు శ్రయధ్వం।
సప్తమా అష్టమేషు శ్రయధ్వం।
అష్టమా నవమేషు శ్రయధ్వం।
నవమా దశమేషు శ్రయధ్వం।
దశమా ఏకాదశేషు శ్రయధ్వం।
ఏకాదశా ద్వాదశేషు శ్రయధ్వం।
ద్వాదశాస్త్రయోదశేషు శ్రయధ్వం।
త్రయోదశాశ్చతుర్దశేషు శ్రయధ్వం।
చతుర్దశాః పంచదశేషు శ్రయధ్వం।
పంచదశాః షోడశేషు శ్రయధ్వం ॥ 23 ॥

షోడశాః సప్తదశేషు శ్రయధ్వం।
సప్తదశా అష్టాదశేషు శ్రయధ్వం।
అష్టాదశా ఏకాన్నవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
ఏకాన్నవిగ్ంశా విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
విగ్ంశా ఏకవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
ఏకవిగ్ంశా ద్వావిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
ద్వావిగ్ంశాస్త్రయోవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।

త్రయోవిగ్ంశాశ్చతుర్విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
చతుర్విగ్ంశాः పంచవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
పంచవిగ్ంశాः షడ్విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం ॥ 24 ॥

షడ్విగ్ంశాः సప్తవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
సప్తవిగ్ంశా అష్టావిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
అష్టావిగ్ంశా ఏకాన్నత్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
ఏకాన్నత్రిగ్ంశాస్త్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
త్రిగ్ంశా ఏకత్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
ఏకత్రిగ్ంశా ద్వాత్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
ద్వాత్రిగ్ంశాస్త్రయస్త్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।
దేవాస్త్రిరేకాదశాస్త్రిస్త్రయస్త్రిగ్ంశాः।
ఉత్తరే భవత।
ఉత్తరవర్త్మాన ఉత్తరసత్వానः।
యత్కామ ఇదం జుహోమి।
తన్మే సమృధ్యతాం।
వయగ్గ్ స్యామ పతయో రయీణాం।
భూర్భువः స్వः స్వాహా ॥ 25 ॥

షష్ఠేషు శ్రయధ్వగ్ం షోడశేషు శ్రయధ్వగ్ం షడ్విగ్ంశేషు శ్రయధ్వముత్తరే భవతోత్తరవర్త్మాన
ఉత్తరసత్వానశ్చత్వారి చ ॥ 2 ॥

అగ్నావిష్ణూ సజోషసా।
ఇమా వర్ధంతు వాం గిరః।
ద్యుంనైర్వాజేభిరాగతం।
రాజ్ఞీ విరాజ్ఞీ।
సంరాజ్ఞీ స్వరాజ్ఞీ।
అర్చిః శోచిః।
తపో హరో భాః।
అగ్నిః సోమో బృహస్పతిః।
విశ్వే దేవా భువనస్య గోపాః।
తే సర్వే సంగత్య।
ఇదం మే ప్రావతా వచః।
వయగ్ం స్యామ పతయో రయీణాం।
భూర్భువః స్వః స్వాహా ॥ **26** ॥

సంగత్య త్రీణి చ ॥ **3** ॥

అన్నపతేఽన్నస్య నో దేహి।
అనమీవస్య శుష్మిణః।
ప్ర ప్రదాతారం తారిషః।
ఊర్జం నో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే।
అగ్నే పృథివీపతే।
సోమ వీరుధాం పతే।

త్వష్టుః సమిధాం పతే।
విష్ణ్వాశానాం పతే।
మిత్ర సత్యానాం పతే।
వరుణ ధర్మణాం పతే ॥ **27** ॥

మరుతో గణానాం పతయః।
రుద్ర పశూనాం పతే।
ఇంద్రౌజసాం పతే।
బృహస్పతే బ్రహ్మణస్పతే।
ఆ రుచా రోచేఽహగ్ గ్ స్వయం।
రుచా రురుచే రోచమానః।
అతీత్యాదః స్వరాభరేహ।
తస్మిన్ యోనౌ ప్రజనౌ ప్రజాయేయ।
వయగ్ గ్ స్యామ పతయో రయీణాం।
భూర్భువః స్వః స్వాహా ॥ **28** ॥

వరుణ ధర్మణాం పతే స్వస్స్వాహా ॥ **4** ॥

సప్త తే అగ్నే సమిధః సప్త జిహ్వాః।
సప్తర్షయః సప్త ధామ ప్రియాణి।
సప్త హోత్రా అనువిద్వాన్।
సప్త యోనీరాపృణస్వా ఘృతేన।
ప్రాచీ దిక్।

అగ్నిర్దేవతా।
అగ్నిగ్ం స దిశాం దేవం దేవతానామ్ఛతు।
యో మైతస్యై దిశోఽభిదాసతి।
దక్షిణా దిక్।
ఇంద్రో దేవతా ॥ **29** ॥

ఇంద్రగ్ం స దిశాం దేవం దేవతానామ్ఛతు।
యో మైతస్యై దిశోఽభిదాసతి।
ప్రతీచీ దిక్।
సోమో దేవతా।
సోమగ్ం స దిశాం దేవం దేవతానామ్ఛతు।
యో మైతస్యై దేశోఽభిదాసతి।
ఉదీచీ దిక్।
మిత్రావరుణౌ దేవతా।
మిత్రావరుణౌ స దిశాం దేవౌ దేవతానామ్ఛతు।
యో మైతస్యై దిశోఽభిదాసతి ॥ **30** ॥

ఊర్ధ్వా దిక్।
బృహస్పతిర్దేవతా।
బృహస్పతిగ్ం స దిశాం దేవం దేవతానామ్ఛతు।
యో మైతస్యై దిశోఽభిదాసతి।
ఇయం దిక్।

అదితిర్దేవతా।
అదితిగ్ం స దిశాం దేవీం దేవతానామ్మృచ్ఛతు।
యో మైతస్యై దిశోఽభిదాసతి।
పురుషో దిక్।
పురుషో మే కామాంథ్సమర్ధయతు ॥ 31 ॥

అంధో జాగృవిః ప్రాణ।
అసావేహి।
బధిర ఆక్రందయితరపాన।
అసావేహి।
ఉషసముషసమశీయ।
అహమసో జ్యోతిరశీయ।
అహమసోఽపోశీయ।
వయగ్గ్ స్యామ పతయో రయీణాం।
భూర్భువః స్వః స్వాహా ॥ 32 ॥

దక్షిణా దిగింద్రో దేవతా మిత్రావరుణౌ స దిశాం దేవౌ దేవతానామ్మృచ్ఛతు యో
మైతస్యై దిశోఽభిదాసత్యర్ధయతు నవ చ ॥ 5 ॥

యత్తేఽచితం యదు చితం తే అగ్నే।
యత్త ఊనం యదు తేఽతిరిక్తం।
ఆదిత్యాస్తదంగిరసశ్చిన్వంతు।
విశ్వే తే దేవాశ్చితిమాపూరయంతు।

చితశ్చాసి సంచితశ్చాస్యగ్నే।
ఏతావాగ్శ్చాసి భూయాగ్శ్చాస్యగ్నే।
లోకం పృణ చ్ఛిద్రం పృణ।
అథో సీద శివా త్వం।
ఇంద్రాగ్నీ త్వా బృహస్పతిః।
అస్మిన్ యోనావసీషదన్ ॥ **33** ॥

తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద।
తా అస్య సూదదోహసః।
సోమగ్గ్ శ్రీణంతి పృశ్నయః।
జన్మందేవానాం విశః।
త్రిష్వారోచనే దివః।
తయా దేవతయాఽంగిరస్వద్ధ్రువా సీద।
అగ్నే దేవాగ్ం ఇహావహ।
జజ్ఞానో వృక్తబర్హిషే।
అసి హోతా న ఈడ్యః।
అగన్న మహా మనసా యవిష్ఠం ॥ **34** ॥

యో దీదాయ సమిద్ధస్వ్యో దురోణే।
చిత్రభానూ రోదసీ అంతరుర్వీ।
స్వాహుతం విశ్వతః ప్రత్యంచం।
మేధాకారం విదథస్య ప్రసాధనం।

అగ్నిగ్ం హోతారం పరిభూతమం మతిం।
త్వామర్భస్య హవిషః సమానమిత్।
త్వాం మహో వృణతే నరో నాన్యం త్వత్।
మనుష్వత్త్వా నిధీమహి।
మనుష్వథ్సమిధీమహి।
అగ్నే మనుష్వదంగిరః ॥ 35 ॥

దేవాందేవాయతే యజ।
అగ్నిర్హి వాజినం విశే।
దదాతి విశ్వచర్షణిః।
అగ్నీ రాయే స్వాభువం।
స ప్రీతో యాతి వార్యం।
ఇషగ్గ్ స్తోతృభ్య ఆభర।
పృష్టో దివి పృష్టో అగ్నిః పృథివ్యాం।
పృష్టో విశ్వా ఓషధీరావివేశ।
వైశ్వానరః సహసా పృష్టో అగ్నిః।
స నో దివా స రిషః పాతు నక్తం ॥ 36 ॥

అసీషదన్ యవిష్ఠమంగిరో నక్తం ॥ 6 ॥

అయం వావ యః పవతే।
సోఽగ్నిర్వాచికేతః।
స యత్ప్రాజ్వలతే।

తదస్య శిరః।
అథ యద్దక్షిణా।
స దక్షిణః పక్షః।
అథ యత్ప్రత్యక్।
తత్పుచ్ఛం।
యదుదజ్।
స ఉత్తరః పక్షః ॥ **37** ॥

అథ యథ్సంవాతి।
తదస్య సమంచనం చ ప్రసారణం చ।
అథో సంపదేవాస్య సా।
సగ్ం హ వా అస్మై స కామః పద్యతే।
యత్కామో యజతే।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।
యో హ వా అగ్నేర్నాచికేతస్యాయతనం ప్రతిష్ఠాం వేద।
ఆయతనవాన్భవతి।
గచ్ఛతి ప్రతిష్ఠాం ॥ **38** ॥

హిరణ్యం వా అగ్నేర్నాచికేతస్యాయతనం ప్రతిష్ఠా।
య ఏవం వేద।
ఆయతనవాన్భవతి।

గచ్ఛతి ప్రతిష్ఠాం।
యో హ వా అగ్నేర్నాచికేతస్య శరీరం వేద।
సశరీర ఏవ స్వర్గం లోకమేతి।
హిరణ్యం వా అగ్నేర్నాచికేతస్య శరీరం।
య ఏవం వేద।
సశరీర ఏవ స్వర్గం లోకమేతి।
అథో యథా రుక్మ ఉత్తప్తో భాయ్యాత్ ॥ **39** ॥

ఏవమేవ స తేజసా యశసా।
అస్మిగ్గ్శ్చ లోకేఽముష్మిగ్గ్శ్చ భాతి।
ఉరవో హ వై నామైతే లోకాః।
యేఽవరేణాదిత్యం।
అథ హైతే వరీయాగ్ంసో లోకాః।
యే పరేణాదిత్యం।
అంతవంతగ్ం హ వా ఏష క్షయ్యం లోకం జయతి।
యోఽవరేణాదిత్యం।
అథ హైషోఽనంతమపారమక్షయ్యం లోకం జయతి।
యః పరేణాదిత్యం ॥ **40** ॥

అనంతగ్ం హ వా అపారమక్షయ్యం లోకం జయతి।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।

అథో యథా రథే తిష్ఠన్పక్షౌ పర్యావర్తమానే ప్రత్యవేక్షతే।
ఏవమహోరాత్రే ప్రత్యవేక్షతే।
నాస్యాహోరాత్రే లోకమాప్నుతః।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద ॥ 41 ॥

ఉత్తరః పక్షో గచ్ఛతి ప్రతిష్ఠాం భాయ్యాద్యుః పరేణాఽదిత్యమష్టౌ చ ॥ 7 ॥

ఉశన్ హ వై వాజశ్రవసః సర్వవేదసం దదౌ।
తస్య హ నచికేతా నామ పుత్ర ఆస।
తగ్ం హ కుమారగ్ం సంతం।
దక్షిణాసు నీయమానాసు శ్రద్ధా వివేశ।
స హోవాచ।
తత కస్మై మాం దాస్యసీతి।
ద్వితీయం తృతీయం।
తగ్ం హ పరీత ఉవాచ।
మృత్యవే త్వా దదామీతి।
తగ్ం హ స్మోత్థితం వాగభివదతి ॥ 42 ॥

గౌతమ కుమారమితి।
స హోవాచ।
పరేహి మృత్యోర్గృహాన్।
మృత్యవే వై త్వాఽదామితి।

తం వై ప్రవస్యంతం గంతాసీతి హోవాచ।
తస్య స్మ తిస్రో రాత్రీరనాశ్వాన్గృహే వసతాత్।
స యది త్వా పృచ్ఛేత్।
కుమార కతి రాత్రీరవాధ్సీరితి।
తిస్ర ఇతి ప్రతిబ్రూతాత్।
కిం ప్రథమాగ్ం రాత్రిమాశ్నా ఇతి ॥ **43** ॥

ప్రజాం త ఇతి।
కిం ద్వితీయామితి।
పశూగ్స్త ఇతి।
కిం తృతీయామితి।
సాధుకృత్యాం త ఇతి।
తం వై ప్రవస్యంతం జగామ।
తస్య హ తిస్రో రాత్రీరనాశ్వాన్గృహ ఉవాస।
తమాగత్య పప్రచ్ఛ।
కుమార కతి రాత్రీరవాధ్సీరితి।
తిస్ర ఇతి ప్రత్యువాచ ॥ **44** ॥

కిం ప్రథమాగ్ం రాత్రిమాశ్నా ఇతి।
ప్రజాం త ఇతి।
కిం ద్వితీయామితి।
పశూగ్స్త ఇతి।

కిం తృతీయామితి।
సాధుకృత్యాం త ఇతి।
నమస్తే అస్తు భగవ ఇతి హోవాచ।
వరం వృణీష్వేతి।
పితరమేవ జీవన్నయానీతి।
ద్వితీయం వృణీష్వేతి ॥ **45** ॥

ఇష్టాపూర్తయోర్మేఽక్షితిం బ్రూహీతి హోవాచ।
తస్మై హైతమగ్నిం నాచికేతమువాచ।
తతో వై తస్యేష్టాపూర్తే నా క్షీయేతే।
నాస్యేష్టాపూర్తే క్షీయేతే।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।
తృతీయం వృణీష్వేతి।
పునర్మృత్యోర్మేఽపజితిం బ్రూహీతి హోవాచ।
తస్మై హైతమగ్నిం నాచికేతమువాచ।
తతో వై సోఽప పునర్మృత్యుమజయత్ ॥ **46** ॥

అప పునర్మృత్యుం జయతి।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।
ప్రజాపతిర్వై ప్రజాకామస్తపోఽతప్యత।

స హిరణ్యముదాస్యత్।
తదగ్నౌ ప్రాస్యత్।
తదస్మై నాచ్ఛదయత్।
తద్ద్వితీయం ప్రాస్యత్।
తదస్మై నైవాచ్ఛదయత్।
తత్తృతీయం ప్రాస్యత్॥ **47**॥

తదస్మై నైవాచ్ఛదయత్।
తదాత్మన్నేవ హృదయ్యేఽగ్నౌ వైశ్వానరే ప్రాస్యత్।
తదస్మా అచ్ఛదయత్।
తస్మాద్ధిరణ్యం కనిష్ఠం ధనానాం।
భుంజత్ప్రియతమం।
హృదయజగ్ం హి।
స వై తమేవ నావిందత్।
యస్మై తాం దక్షిణామనేష్యత్।
తాగ్ స్వాయైవ హస్తాయ దక్షిణాయానయత్।
తాం ప్రత్యగృహ్ణాత్॥ **48**॥

దక్షాయ త్వా దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణామీతి।
సోఽదక్షత దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య।
దక్షతే హ వై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య।
య ఏవం వేద।

ఏతద్ధ స్మ వై తద్విద్వాగ్ంసో వాజశ్రవసా గోతమాः।
అప్యనూదేశ్యాం దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణంతి।
ఉభయేన వయం దక్షిష్యామహ ఏవ దక్షిణాం ప్రతిగృహ్యేతి।
తేఽదక్షంత దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య।
దక్షతే హ వై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య।
య ఏవం వేద।
ప్రహాన్యం ప్లీనాతి ॥ **49** ॥

వదత్యాశ్నా ఇత్యువాచ ద్వితీయం వృణీష్వేత్యజయత్తృతీయం ప్రాస్యదగృహ్ణాద్య ఏవం వేదైకం చ ॥ **8** ॥

తగ్ం హైతమేకే పశుబంధ ఏవోత్తరవేద్యాం చిన్వతే।
ఉత్తరవేదిసంమిత ఏషోఽగ్నిరితి వదంతః।
తన్న తథా కుర్యాత్।
ఏతమగ్నిం కామేన వ్యర్ద్ధయేత్।
స ఏనం కామేన వ్యృద్ధः।
కామేన వ్యర్ద్ధయేత్।
సౌంయే వావైనమధ్వరే చిన్వీత।
యత్ర వా భూయిష్ఠా ఆహుతయో హూయేరన్।
ఏతమగ్నిం కామేన సమర్ద్ధయతి।
స ఏనం కామేన సమృద్ధः ॥ **50** ॥

కామేన సమర్ద్ధయతి।
అథ హైనం పురర్షయः।

ఉత్తరవేద్యామేవ సత్రియమచిన్వత।
తతో వై తేఽవిందంత ప్రజాం।
అభి స్వర్గం లోకమజయన్న్।
విందత ఏవ ప్రజాం।
అభి స్వర్గం లోకం జయతి।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।
అథ హైనం వాయుర్బుద్ధికామః ॥ **51** ॥

యథాన్యుప్తమేవోపదధే।
తతో వై స ఏతామృద్ధిమార్ధ్నోత్।
యామిదం వాయుర్బుద్ధః।
ఏతామృద్ధిమృధ్నోతి।
యామిదం వాయుర్బుద్ధః।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।
అథ హైనం గోబలో వార్ష్ణః పశుకామః।
పాంక్తమేవ చిక్యే।
పంచ పురస్తాత్ ॥ **52** ॥

పంచ దక్షిణతః।
పంచ పశ్చాత్।

పంచోత్తరతః।
ఏకాం మధ్యే।
తతో వై స సహస్రం పశూన్ప్రాప్నోత్।
ప్ర సహస్రం పశూనాప్నోతి।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।
అథ హైనం ప్రజాపతిర్జ్యైష్ఠ్యకామో
యశస్కామః ప్రజననకామః।
త్రివృతమేవ చిక్యే ॥ **53** ॥

సప్త పురస్తాత్।
తిస్రో దక్షిణతః।
సప్త పశ్చాత్।
తిస్ర ఉత్తరతః।
ఏకాం మధ్యే।
తతో వై స ప్ర యశో జ్యైష్ఠ్యమాప్నోత్।
ఏతాం ప్రజాతిం ప్రాజాయత।
యామిదం ప్రజాః ప్రజాయంతే।
త్రివృద్వై జ్యైష్ఠ్యం।
మాతా పితా పుత్రః ॥ **54** ॥

త్రివృత్ప్రజననం।
ఉపస్థో యోనిర్మధ్యమా।
ప్ర యశో జ్యైష్ఠ్యమాప్నోతి।
ఏతాం ప్రజాతిం ప్రజాయతే।
యామిదం ప్రజాః ప్రజాయంతే।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।
అథ హైనమింద్రో జ్యైష్ఠ్యకామః।
ఊర్ధ్వా ఏవోపదధే।
తతో వై స జ్యైష్ఠ్యమగచ్ఛత్ ॥ **55** ॥

జ్యైష్ఠ్యం గచ్ఛతి।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।
అథ హైనమసావాదిత్యః స్వర్గకామః।
ప్రాచీరేవోపదధే।
తతో వై సోఽభి స్వర్గం లోకమజయత్।
అభి స్వర్గం లోకం జయతి।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।
స యదీచ్ఛేత్ ॥ **56** ॥

తే॒జ॒స్వీ య॑శ॒స్వీ బ్ర॑హ్మవర్చ॒సీ స్యా॒మితి॑।
ప్రా॒జాహో॑తు॒ర్ధిష్ణ్యా॒దుథ్స॑ర్పేత్।
యేయం ప్రా॒గా॒ద్యశ॑స్వతీ।
సా మా॒ ప్రో॑ర్ణో॑తు।
తేజ॑సా॒ యశ॑సా బ్రహ్మవర్చ॒సేనేతి॑।
తే॒జ॒స్వ్యే॒వ య॑శ॒స్వీ బ్ర॑హ్మవర్చ॒సీ భ॑వతి।
అథ॒ యదీ॒చ్ఛేత్।
భూయి॑ష్ఠం మే॒ శ్రద్ద॑ధీరన్న్।
భూయి॑ష్ఠా॒ దక్షి॑ణా నయేయు॒రితి॑।
దక్షి॑ణాసు నీ॒యమ॑నాసు॒ ప్రాచ్యేహి॒ ప్రాచ్యే॒హీతి॒ ప్రాచీ॑
జుషా॒ణా వేత్వాజ్య॑స్య॒ స్వాహేతి॑
స్రు॒వేణో॑ప॒హత్యా॑హవ॒నీయే॑ జుహుయాత్ ॥ **57** ॥

భూయి॑ష్ఠమే॒వాస్మై॒ శ్రద్ద॑ధతే।
భూయి॑ష్ఠా॒ దక్షి॑ణా నయంతి।
పురీ॑షముప॒ధాయ॑।
చి॒తి॒క్ల॒ప్తిభి॑రభి॒మృశ్య॑।
అ॒గ్నిం ప్ర॒ణీయో॑పసమా॒ధాయ॑।
చత॑స్ర ఏ॒తా ఆహు॑తీర్జుహోతి।
త్వమ॑గ్నే రు॒ద్ర ఇతి॑ శతరు॒ద్రీయ॑స్య రూ॒పం।
అగ్నా॑విష్ణూ॒ ఇతి॑ వసో॒ర్ధారా॑యాః।

అన్నపత ఇత్యన్నహోమః।
సప్త తే అగ్నే సమిధ్ధః సప్త జిహ్వా ఇతి విశ్వప్రీః ॥ 58 ॥

సమృద్ధ బుద్ధికామః పురస్తాచ్చిక్యే పుత్రోఽగచ్ఛదిచ్ఛేజ్జుహుయాద్విశ్వప్రీః ॥ 9 ॥

పురర్షయో వాయుర్గోబలస్సహస్రం ప్రజాపతిస్త్రివృదింద్రోఽసావాదిత్యస్స యదీచ్ఛేత్ ॥

యాం ప్రథమామిష్టకాముపదధాతి।
ఇమం తయా లోకమభిజయతి।
అథో యా అస్మిన్లోకే దేవతాః।
తాసాగ్ం సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి।
యాం ద్వితీయాముపదధాతి।
అంతరిక్షలోకం తయాఽభిజయతి।
అథో యా అంతరిక్షలోకే దేవతాః।
తాసాగ్ం సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి।
యాం తృతీయాముపదధాతి।
అముం తయా లోకమభిజయతి ॥ 59 ॥

అథో యా అముష్మిన్లోకే దేవతాః।
తాసాగ్ం సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి।
అథో యా అమూరితరా అష్టాదశ।
య ఏవామీ ఉరవశ్చ వరీయాగ్ంసశ్చ లోకాః।
తానేవ తాభిరభిజయతి।

కామచారో హ వా అస్యోరుషు చ
వరీయస్సు చ లోకేషు భవతి।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద।
సంవథ్సరో వా అగ్నిర్నాచికేతః।
తస్య వసంతః శిరః ॥ **60** ॥

గ్రీష్మో దక్షిణః పక్షః।
వర్షా ఉత్తరః।
శరత్పుచ్ఛం।
మాసాః కర్మకారాః।
అహోరాత్రే శతరుద్రీయం।
పర్జన్యో వసోర్ధారా।
యథా వై పర్జన్యః సువృష్టం వృష్ట్వా।
ప్రజాభ్యః సర్వాన్కామాంథ్సంపూరయతి।
ఏవమేవ స తస్య సర్వాన్కామాంథ్సంపూరయతి।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే ॥ **61** ॥

య ఉ చైనమేవం వేద।
సంవథ్సరో వా అగ్నిర్నాచికేతః।
తస్య వసంతః శిరః।
గ్రీష్మో దక్షిణః పక్షః।

వర్షాः పుచ్ఛం।
శరదుత్తరः పక్షः।
హేమంతో మధ్యం।
పూర్వపక్షాశ్చితయः।
అపరపక్షాः పురీషం।
అహోరాత్రాణీష్టకాः।
ఏష వావ సోఽగ్నిరగ్నిమయः పునర్ణవः।
అగ్నిమయో హ వై పునర్ణవో భూత్వా।
స్వర్గం లోకమేతి।
ఆదిత్యస్య సాయుజ్యం।
యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే।
య ఉ చైనమేవం వేద ॥ **62** ॥

అముం తయా లోకమభిజయతి శిరశ్చినుత ఇష్టకాష్షట్చ ॥ **10** ॥

లోకస్త్వమగ్నేఽగ్నావిష్ణూ అన్నపతే సప్త తే అగ్నే యత్తేఽచితమయం వావోశన్ హ వై
తగ్ం హైతం యాం ప్రథమామిష్టకాం దశ ॥ **10** ॥

లోక ఆదిత్య ఓజోఽస్యార్ధ్వా దిగనంతగ్ం హ వై కామేన గ్రీష్మో ద్విషష్టిः ॥ **62** ॥

లోకోఽసి వేద ॥

॥ హరిः ఓ(3)ం ॥

॥ ఇతి కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే తృతీయాష్టకే ఏకాదశः ప్రశ్నः సమాప్తः ॥